

Міністерство освіти і науки України
Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра педагогіки та методики навчання іноземних мов

Курсова робота

**з педагогіки на тему: Проблеми контролю, перевірки та оцінювання знань
учнів та шляхи їх розв'язання**

студентки групи СОа15-12
філологічного факультету освітніх технологій,
спеціальності 014 Середня освіта,
спеціалізації 014.021 Англійська мова і
література, освітньої програми
Англійська мова і література, німецька
мова, зарубіжна література

Перепелиці Вероніки Сергіївни

Науковий керівник –

канд. пед. наук, доцент Кудіна В. В.

Кількість балів –

Національна шкала –

Оцінка ЄКТС –

Члени комісії: _____

(підпис)

(прізвище, ініціали)

(підпис)

(прізвище, ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КОНТРОЛЮ, ПЕРЕВІРКИ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ УЧНІВ.....	5
1.1 Сутність та значення контролю знань в навчальному процесі.....	5
1.2 Види та форми контролю знань учнів	10
РОЗДІЛ 2. ПРОБЛЕМИ КОНТРОЛЮ, ПЕРЕВІРКИ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ УЧНІВ ТА ШЛЯХИ ЇХ РОЗВ'ЯЗАННЯ.....	15
2.1 Визначення проблем контролю, перевірки та оцінювання знань учнів на базі закладу загальної середньої освіти.....	15
2.2 Програма з удосконалення системи контролю, перевірки та оцінювання знань учнів в Україні.....	21
ВИСНОВКИ.....	26
РЕЗЮМЕ.....	29
RESUME.....	30
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	31

Вступ

Контроль, перевірка та оцінювання знань учнів є одними з найважливіших аспектів навчального процесу, які впливають на якість освіти та успішність учнів. Однак, ці процедури часто стикаються з різними проблемами, які можуть ускладнювати об'єктивність, справедливість та ефективність оцінювання.

Однією з найбільш поширених проблем є визначення об'єктивних та адекватних критеріїв оцінювання, які відображають рівень розуміння та володіння матеріалом учнем. Більше того, традиційні форми контролю та оцінювання, такі як тестування та оцінювання за допомогою письмових робіт, можуть не враховувати індивідуальні особливості кожного учня та його здібностей.

Іншою проблемою є відсутність можливості отримати повний зворотний зв'язок від оцінювання, що ускладнює можливість учням та вчителям зрозуміти, в чому полягають їхні сильні та слабкі сторони та які саме аспекти необхідно покращувати.

У цьому контексті виникає необхідність у впровадженні нових підходів та методів контролю та оцінювання, які б враховували індивідуальні потреби та особливості кожного учня, сприяли більшій об'єктивності та справедливості процесу оцінювання, а також забезпечували більш повний зворотний зв'язок для учнів та вчителів.

Проблеми контролю, перевірки та оцінювання знань учнів є важливими та актуальними у контексті сучасної освіти. Зростаюча конкуренція в суспільстві та швидка зміна вимог до професійних навичок ставлять перед шкільною системою завдання забезпечити високий рівень якості освіти та підготовку учнів до викликів сучасного світу.

До того ж, традиційні форми контролю та оцінювання часто не відповідають потребам сучасного учня, який вимагає більшого рівня індивідуалізації, взаємодії та зворотного зв'язку. У зв'язку з цим, актуальним

стає пошук нових підходів та інструментів оцінювання, які б забезпечували більшу об'єктивність, справедливість та ефективність процесу навчання.

Дослідження у цій області може принести значний внесок у покращення якості освіти, сприяючи розвитку інноваційних підходів до контролю та оцінювання знань учнів. Результати таких досліджень можуть бути корисними як для педагогів та шкільних адміністраторів у практичній роботі, так і для наукової спільноти в цілому, допомагаючи виробити нові теоретичні концепції та методологічні підходи до проблеми контролю та оцінювання в освіті.

Метою роботи є дослідження проблем контролю, перевірки та оцінювання знань учнів та шляхи їх розв'язання.

Відповідно до мети були поставлені такі **завдання**:

1. Розглянути сутність та значення контролю знань в навчальному процесі.
2. Дослідити види та форми контролю знань учнів .
3. Визначити проблеми контролю, перевірки та оцінювання знань учнів.
4. Розробити програму вдосконалення системи контролю, перевірки та оцінювання знань учнів.

Об'єкт дослідження: контроль, перевірка та оцінювання знань учнів закладів загальної середньої освіти.

Предметом дослідження є проблеми, які виникають під час контролю, перевірки та оцінювання знань учнів.

Досягнення поставленої мети й розв'язання конкретних завдань здійснювалося на базі комплексного підходу, в основі якого – описовий і зіставний **методи**, а також аналітичний **метод**. Підґрунтям для застосування названих дослідницьких методів слугували спостереження, систематизація й узагальнення добутих матеріалів.

У **структурі роботи** виділяємо такі компоненти: вступ, основну частину (що складається з двох розділів), висновки, список літератури.

Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КОНТРОЛЮ, ПЕРЕВІРКИ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ УЧНІВ

1.1. Сутність та значення контролю знань в навчальному процесі

Контроль та оцінка знань, вмінь та навичок учнів є необхідною складовою частиною навчального процесу. З одного боку, вони відображають завершення процесу засвоєння певного матеріалу, а з іншого – є важливим зв'язком у системі освітньої діяльності.

При належній організації навчально-виховного процесу контроль сприяє розвитку пам'яті, мислення та мовлення учнів, систематизує їхні знання, своєчасно виявляє помилки та допомагає у їх виправленні. Добре організований контроль знань учнів сприяє демократизації навчального процесу, підвищенню інтенсивності та різноманітності навчання. Він допомагає вчителю отримувати об'єктивну інформацію про хід навчально-пізнавальної діяльності учнів.

За Законом України «Про освіту» (2017), контроль знань учнів передбачає виявлення, встановлення та оцінку знань учнів, тобто визначення рівня та якості засвоєння навчального матеріалу, виявлення успіхів у навчанні, прогалин у знаннях, вміннях та навичках окремих учнів та всього класу для внесення необхідних коректив в процес навчання, для вдосконалення його змісту, засобів та форм організації.

І. Булах (2015) зазначає, що невід'ємною складовою контролю є перевірка, мета якої – виявлення знань, вмінь та навичок учнів та їх порівняння з вимогами навчальних програм. У цьому випадку контроль виконується з метою оцінки знань, вмінь та навичок учнів.

Заключним актом контролю в такому разі є встановлення вчителем певного рівня успішності (оцінки або балу).

Основним завданням контролю є виявлення рівня правильності, об'єму, глибини та дійсності засвоєних учнями знань, а також отримання інформації про характер їхньої пізнавальної діяльності, рівень самостійності та активності

учнів у навчальному процесі, ефективність методів, форм та способів їх навчання.

С. О. Павлова (2021) розглядає основні функції контролю та оцінки знань, умінь та навичок учнів. Перша з них – навчальна функція – полягає в наданні зворотного зв'язку, який є важливим для підтримки ефективності навчання. Ця функція включає в себе взаємодію між вчителем та учнем, яка сприяє продуктивному навчанню. У цьому контексті важливим є не лише одностороннє надання знань, але й отримання зворотного зв'язку від учнів.

Друга функція – діагностична – спрямована на виявлення прогалин у знаннях учнів. Це дозволяє вчасно виявляти та усувати ці прогалини, що сприяє продуктивному процесу навчання. У зв'язку з цим, навчальний процес має бути зорієнтований на систематичну перевірку рівня засвоєння матеріалу та виявлення можливих проблем.

Третя функція – стимулююча – пов'язана з бажанням учнів отримати оцінку своєї навчальної діяльності. Це стимулює їх до активного навчання та розвитку. У процесі навчання учні постійно збагачують свій досвід та використовують його для покращення результатів навчання.

Остання функція – виховна – спрямована на формування соціально-психологічних якостей учнів. Вона допомагає розвивати в них організованість, дисциплінованість, відповідальність та інші якості, необхідні для успішного навчання та подальшого життя (Павлова, 2021).

Взаємодія між вчителем та учнями, на думку С. Науменко (2014), потребує оцінки, переважно з учнями. Оцінка діяльності учнів може здійснюватися у двох напрямках. У першому випадку оцінюється сам процес діяльності учнів, оцінюється якість протікання навчальної діяльності, ступінь активності учня. У другому випадку оцінка стосується результату навчальної діяльності учня.

Крім цих основних функцій, контроль може також виконувати функції управління, корекції та планування.

Функція управління є унікальною, оскільки вона реалізується в процесі контролю. Значення цієї функції визначається тим, наскільки ефективно забезпечується керівництво навчанням через контроль. Функція управління полягає в керівництві навчанням на основі запланованої взаємодії вчителя та учня.

Функція корекції контролю відбувається у двох напрямках: корекція навчальних вправ та забезпечення адекватності методів контролю навчальних завдань (Шукалова, 2011).

Під час контролю виконується також функція планування. Її значення полягає у досягненні ефективності у плануванні засвоєння навчального матеріалу та використанні методів навчання, змісту та протікання навчальної діяльності учнів, своєї власної навчальної діяльності, а також у плануванні об'єктів та методів контролю.

Процес контролю та оцінки навчальної діяльності учнів повинен ґрунтуватися на вимогах принципів систематичності, об'єктивності, диференціації та урахування індивідуальних особливостей учнів, прозорості, єдності вимог та доброзичливості. Використовуючи оцінку, вчитель повинен володіти педагогічним тактом та демонструвати високий рівень педагогічної культури (Панчук, 2005).

О. Я. Савченко (2019) залежно від цілей навчання виділяє наступні види контролю: попередній, поточний, повторний, тематичний, періодичний, підсумковий і комплексний.

Попередній контроль має діагностичний характер. Перед вивченням певної теми, яка базується на попередніх знаннях, вчитель перевіряє рівень розуміння основних концепцій та актуалізує їх, щоб ефективно продовжити навчання.

Поточний контроль відбувається під час навчання конкретних тем, спрямований на перевірку якості засвоєння матеріалу в процесі навчання.

Повторний контроль сприяє формуванню умінь і навичок, враховуючи постійне повторення з додаванням нового. Повторне перевіряння сприяє переходу знань у довготривалу пам'ять.

Тематичний контроль пов'язаний з перевіркою рівня знань та вмінь учнів у певному розділі або темі певного предмета.

Періодичний контроль служить для оцінки рівня засвоєння матеріалу залежно від програмних вимог.

Підсумковий контроль відбувається в кінці навчального року або після закінчення вивчення певного предмету і має на меті оцінити загальний рівень знань учнів. Це можуть бути заліки або екзамени.

Комплексний контроль передбачає перевірку рівня знань, умінь та навичок з декількох предметів, що дозволяє формувати цілісний підхід до освіти учнів. Наприклад, можна перевірити знання з історії, літератури та народознавства, пов'язаних з певною історичною епохою.

У процесі контролю знань, умінь та навичок учнів історія шкільної практики визначила кілька основних методів: усний, письмовий, графічний, практичний, тестовий, а також спостереження (Терещук, 2017).

Усна перевірка залишається домінуючим методом у багатьох закладах середньої та вищої освіти. Цей метод полягає в тому, що вчитель ставить учням питання, на які вони відповідають словами. Це сприяє розвитку логічного мислення, культури усного мовлення, але може бути неефективним з точки зору оптимального використання часу.

Письмова перевірка ефективніша за усну, оскільки всі учні отримують завдання для письмових відповідей. Це стимулює самостійність учнів та покращує їх писемне мовлення.

Графічна перевірка спрямована на оцінку вмінь та навичок учнів у створенні графічних робіт, таких як схеми, таблиці, графіки. Цей метод сприяє систематизації знань та розвитку навичок самостійної роботи, як зазначено в Наказі МОН України «Про затвердження методичних рекомендацій щодо

оцінювання навчальних досягнень учнів першого класу у Новій українській школі» (2018).

Практична перевірка тісно пов'язана з виконанням учнями конкретних практичних завдань, що допомагає перевірити їхню здатність застосовувати теоретичні знання на практиці.

Тестовий метод набуває все більшого поширення і полягає у відповіді на питання або виборі правильних варіантів серед альтернатив.

Спостереження також може бути використане для оцінки знань та умінь учнів (Фідкевич, 2019).

Контроль є неодмінною складовою процесу навчання, виступаючи засобом керування, корекції та стимулювання. Його значення полягає не лише в виявленні знань та умінь учнів, але й у правильній оцінці цих знань та умінь. Оцінка може приймати різні форми, такі як словесна, бальна, якісна або кількісна.

На думку О. І. Щербак, оцінка успішності учнів відображає систему конкретних показників, які відображають їхні об'єктивні знання та навички. Це визначається відповідністю навчальним програмам.

Передусім, оцінка відображає рівень засвоєння та якість знань, їх розвиток та готовність до практичного застосування. Вона показує відношення між тим, що учень має знати за програмою, та його поточним рівнем знань.

Оцінювання знань є активним та систематичним процесом. Воно включає спостереження за діяльністю учнів, їх відповіді на запитання, вправи та домашні завдання. Вчитель оцінює не лише якість знань, але й працьовитість учнів, старанність та їхні психологічні особливості.

Об'єктивність є ключовою вимогою до оцінки. Вона передбачає точне та адекватне оцінювання знань та вмінь з урахуванням встановлених критеріїв незалежно від методів контролю та особистих якостей вчителя.

Оцінка знань виконує кілька важливих функцій: вона встановлює фактичний рівень знань, порівнює їх з еталонними, виражає результати у вигляді оцінки або іншої форми характеристики. Вона слугує індикатором

успіху в оволодінні новими знаннями і є ключовою частиною контролю, необхідною для просування учнів вперед. Зазвичай оцінка має два аспекти: оцінювання процесу навчання на різних етапах і фіксація результатів перевірки знань. Оцінка може бути виражена у формі словесних описів або рангових балів. Крім того, є оцінні судження, які оцінюють якість роботи учнів та спонукають до подальших покращень (Щербак, 2014).

Оцінка зазвичай відображає відносини між учнем та вчителем, який має право судити не лише про рівень знань, а й про здібності та характеристики учня. У процесі оцінки проявляється такт, професійність та педагогічна культура вчителя.

Отже, значення оцінки виходить за рамки простого контролю результатів, оскільки вона відображає не лише знання, а й особисті якості учня, його ставлення до навчання та підготовку. Критерієм оцінки є точно визначена величина, яка вимірює навчальну діяльність. Існують загальні принципи, які враховуються при використанні бальної системи оцінювання, але нормативи оцінок, визначені програмою, є більш конкретними і дозволяють оцінити знання, уміння та навички учнів з окремих предметів. Оцінне судження сприяє розумінню якості роботи учнів та вказує на напрямки подальшого розвитку. Педагогічний такт, об'єктивність та обережність є ключовими властивостями при оцінюванні, особливо коли йдеться про знання, уміння та навички, оскільки цей процес найбільше впливає на особисті переживання учнів. Таким чином, ефективне оцінювання вимагає взаєморозуміння та довіри між вчителем і учнями, оскільки навчальний процес може бути успішним лише за умови взаєморозуміння та взаємної довіри.

1.2. Види та форми контролю знань учнів

Зміст контролю в сучасному закладі загальної середньої освіти полягає в комплексній оцінці навчальної діяльності учнів, яка включає формування

знань, загальних та предметних умінь і навичок, розвиток творчих здібностей та формування оцінних суджень.

Л. Кабан вирізняє такі види контролю, як попередній, поточний, тематичний і підсумковий.

Попередній контроль проводиться перед вивченням нового курсу або нового розділу курсу з метою оцінки знань учнів з найважливішого матеріалу попереднього навчального року, півріччя. Попередня перевірка поєднується з компенсаційним (реабілітаційним) навчанням, спрямованим на ліквідацію прогалин у знаннях, уміннях учнів.

Поточний контроль здійснюється учителями в ході вивчення кожної теми. При цьому оцінюється засвоєння учнями окремих елементів навчальної програми. Основні функції поточної перевірки – навчальна, стимулююча.

Тематичний контроль проводиться після вивчення теми або розділу програми з метою діагностики якості засвоєння учнями матеріалу та відповідності рівня їхнього засвоєння програмним вимогам.

Підсумковий контроль проводиться в кінці кожного семестру і навчального року для діагностики інтегрованого результату навчальної діяльності учнів відповідно до завдань навчання на даному етапі.

За Л. Кабан (2019), види контролю визначають результативність навчально-пізнавальної діяльності учнів та педагогічної роботи вчителя.

У сучасній дидактиці Л.О. Кухар та В.П. Сергієнко (2010) виділяються кілька форм контролю:

Щоденне спостереження за навчально-пізнавальною діяльністю учнів на заняттях, що дозволяє вчителю отримати уявлення про спосіб сприйняття та осмислення матеріалу, а також про самостійність та творчість учнів.

Усне опитування – індивідуальне або групове, яке передбачає постановку запитань за змістом вивченого матеріалу та оцінює повноту, логічність та обґрунтованість відповідей учнів.

Письмовий контроль здійснюється через проведення письмових робіт різного характеру (тестові завдання, творчі роботи, реферати тощо), що дозволяє виявити рівень розуміння та висловлення матеріалу.

Графічна перевірка – складання таблиць, схем, діаграм, графіків тощо, що сприяє узагальненню та систематизації вивченого матеріалу та розвитку абстрактного мислення.

Практична перевірка – виконання учнями різних досліджень, лабораторних робіт, трудових операцій, що дозволяє перевірити їхню здатність застосовувати знання на практиці (Л. Кухар, В. Сергієнко, 2010).

У зарубіжних закладах загальної середньої освіти найбільший акцент робиться на письмовому контролі, оскільки він забезпечує більшу об'єктивність та сприяє розвитку логічного мислення. Усна перевірка вважається допоміжною, а графічна та практична перевірка також мають своє місце в системі контролю навчальних досягнень учнів.

На думку Предик (2007), тестовий контроль використовує набір стандартизованих завдань для швидкої перевірки засвоєння навчального матеріалу всіма учнями та вимірювання їхніх знань, умінь і навичок.

У зарубіжних закладах загальної середньої освіти використання діагностичних тестів має давню історію, і вони широко розповсюджені. Діагностичні тести шкільної успішності включають у себе різні форми, такі як альтернативний вибір правильної відповіді, коротка відповідь, вставлення пропущених слів або символів. Ці тести дозволяють накопичити статистичні дані, які обробляються для отримання об'єктивних висновків щодо рівня навчальних досягнень, як уважає О. Полякова (2020).

Пошуки спеціалістів спрямовані на поліпшення об'єктивності тестів, розвиток безперервної системи шкільної діагностики, створення нових ефективних засобів представлення і обробки тестів, а також на максимальне використання діагностичної інформації.

С. Науменко (2014) пише про те, що залежно від організації контролю за навчальною діяльністю учнів використовуються різні форми контролю:

фронтальна, групова, індивідуальна, комбінована, самоконтроль, взаємоконтроль.

У фронтальній формі контролю учитель ставить питання до всього класу для залучення його до обговорення. Це дозволяє поєднати перевірку знань з повторенням і закріпленням матеріалу, але утримати увагу учителя на всіх учнях за короткий час, що робить оцінку рівня засвоєння матеріалу складною.

Групова форма контролю використовується для перевірки підсумків навчальної роботи або ходу її виконання частиною групи учнів, яка працювала над певним завданням. Питання ставляться перед групою, в яких беруть участь учні, що працювали в цій групі, а також інші учні класу (Андрійчук, 2019).

Індивідуальний контроль застосовується для оцінки рівня навчальних досягнень окремих учнів, де звертається увага на їхні відповіді, логічність мислення та застосування засвоєних знань (Бібік та ін., 2012).

За Дичківською (2014), комбінована форма контролю поєднує індивідуальний контроль з фронтальним і груповим, щоб ґрунтовно перевірити кількох учнів за короткий час, але вона обмежує участь учнів у фронтальній роботі з класом.

Загвоздкін (2014) вважає, що самоконтроль допомагає учням самостійно оцінити свої знання та розуміння матеріалу, що стимулює їхнє навчання та сприяє глибшому засвоєнню навчального матеріалу.

Взаємоконтроль включає контроль і оцінювання однокласників, що сприяє взаєморозвитку та взаємопідтримці в навчанні.

На думку Терещук (2017), принципи організації контролю і діагностики за навчальною діяльністю учнів включають наступне:

Об'єктивність — відсутність у судженнях та висновках вчителя суб'єктивних та помилкових оцінок. Це досягається за допомогою науково обґрунтованого змісту діагностичних тестів та процедур, рівного ставлення до всіх учнів, а також точних критеріїв оцінювання.

Систематичність — регулярне проведення діагностичного контролю на всіх етапах навчання, використовуючи різні форми, і засоби контролювання, що дозволяє уникнути універсальності певних методів і засобів діагностики.

Гласність — проведення відкритих випробувань для всіх учнів за одними й тими самими критеріями. Результати оголошуються та мотивуються, що сприяє зрозумінню та відкритості. Рейтинги учнів відомі всім, що сприяє обговоренню та аналізу результатів, а також формуванню перспективних планів удосконалення навчання (Терещук, 2017).

Дотримання цих принципів забезпечує надійність діагностики і контролю та допомагає учням виконувати свої завдання у процесі навчання.

Таким чином, серед видів та форм контролю знань учнів виокремлено такі, як: поточний, тематичний, підсумковий, індивідуальний, груповий, фронтальний, комбінований, самоконтроль та взаємоконтроль. Кожен з цих видів має свої унікальні особливості та специфіку застосування, що дозволяє вчителям ефективно оцінювати рівень засвоєння навчального матеріалу та відповідність навчальних досягнень стандартам. Ретельне використання різноманітних форм контролю сприяє покращенню навчального процесу та забезпеченню якісного засвоєння матеріалу учнями. Враховуючи індивідуальні потреби та можливості кожного учня, вчителі можуть вибирати оптимальні форми контролю, щоб забезпечити найбільший ефект і розвиток навчальних навичок.

Розділ 2. ПРОБЛЕМИ КОНТРОЛЮ, ПЕРЕВІРКИ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ УЧНІВ ТА ШЛЯХИ ЇХ РОЗВ'ЯЗАННЯ

2.1. Визначення проблем контролю, перевірки та оцінювання знань учнів на базі закладу загальної середньої освіти

Проблема контролю, перевірки та оцінювання знань учнів є актуальною та значущою в сучасній освітній системі України. Ефективний контроль та оцінювання знань визначають якість навчання, сприяють розвитку учнівських здібностей та формують мотивацію до саморозвитку. Однак, існують численні проблеми та виклики, пов'язані з цим процесом, які вимагають уваги та вивчення.

Дане дослідження спрямоване на вивчення та аналіз проблеми контролю, перевірки та оцінювання знань учнів в українській освітній системі. Це дослідження має на меті з'ясувати сучасне становище цієї проблеми, визначити її основні аспекти та виклики, а також запропонувати ефективні стратегії та підходи для вирішення цих проблем.

У рамках цього дослідження будуть розглянуті такі аспекти, як роль контролю та оцінювання у процесі навчання, сучасні підходи до перевірки знань учнів, а також можливі стратегії для вирішення проблем контролю та оцінювання.

Це дослідження є важливим для педагогів, методистів та всіх зацікавлених у покращенні процесу навчання та оцінювання в українських закладах загальної середньої освіти та навчальних закладах. Його результати можуть бути використані для розробки більш ефективних методів контролю та оцінювання знань, що сприятимуть підвищенню якості освіти та розвитку учнів.

У дослідженні взяли участь 40 педагогів.

Тест «Проблеми контролю, перевірки та оцінювання знань учнів в Україні»:

Ось приклади проблем контролю, перевірки та оцінювання знань учнів:

1. Надмірна суб'єктивність в оцінюванні навчальних досягнень учнів.
2. Відсутність чітких і зрозумілих критеріїв оцінювання.
3. Недостатній рівень методичної підготовки вчителів щодо застосування сучасних форм та методів контролю знань.
4. Низький рівень обізнаності учнів про критерії оцінювання.
5. Відсутність мотивації в учнів до навчання через недосконалу систему оцінювання.
6. Неєфективне поєднання різних форм контролю (поточний, тематичний, підсумковий).
7. Недостатнє використання тестових технологій контролю через їх складність у підготовці.
8. Велике навантаження на вчителів під час перевірки письмових робіт учнів.
9. Неможливість ефективно відстежувати динаміку розвитку кожного учня.
10. Недоступність матеріалів для проведення стандартизованого тестування для шкіл.
11. Недостатнє залучення учнів до процесу оцінювання (самооцінювання, взаємооцінювання).
12. Відсутність достатнього часу для об'єктивного аналізу результатів контролю.
13. Порушення принципів наступності та системності в оцінюванні між різними класами.
14. Низька об'єктивність та прозорість оцінювання учнівських робіт.
15. Невідповідність форм контролю сучасним вимогам компетентнісного підходу.
16. Формальний підхід до організації тематичного оцінювання.
17. Необізнаність учителів у новітніх методиках оцінювання навчальних досягнень учнів.

18. Нечіткість інструкцій та рекомендацій щодо впровадження нових форм оцінювання.
19. Надмірне суб'єктивне ставлення вчителів до оцінювання учнів.
20. Некоректне використання результатів оцінювання для ранжування учнів.
21. Відсутність системи зворотного зв'язку між вчителем і учнями в процесі оцінювання.
22. Нерівномірне оцінювання різних видів навчальної діяльності учнів.
23. Недостатня підготовка вчителів до проведення контролю вмінь та навичок учнів.
24. Вплив стереотипів вчителів щодо певних учнів на оцінювання їхніх досягнень.
25. Брак часу для ретельної перевірки та аналізу учнівських робіт.
26. Недосконалість системи підготовки та систематизації контрольних матеріалів.
27. Невідповідність форм контролю віковим та психологічним особливостям учнів.
28. Відсутність належного методичного забезпечення для проведення різних форм контролю.
29. Недостатнє використання можливостей ІКТ для оцінювання знань учнів.
30. Обмежені можливості індивідуалізації оцінювання для учнів з особливими потребами.
31. Нечіткість критеріїв оцінювання робіт творчого та дослідницького характеру.
32. Неefективна система обліку результатів контролю та оцінювання.
33. Низький рівень залучення батьків до процесу оцінювання навчальних досягнень дітей.
34. Вплив оцінювання на психоемоційний стан учнів та їх самооцінку.

35. Відсутність можливості вибору форми контролю залежно від навчальних цілей.

36. Недосконалість існуючих методик оцінювання сформованості ключових компетентностей учнів.

37. Невідповідність системи оцінювання закладу принципам академічної доброчесності.

38. Недостатня кількість варіантів стандартизованих тестів для забезпечення об'єктивності оцінки.

39. Необізнаність учнів із сутністю різних форм і методів оцінювання.

40. Відсутність належних умов для проведення окремих форм контролю в закладі загальної середньої освіти.

Людські ресурси:

41. Неготовність частини вчителів змінювати традиційні підходи до оцінювання.

42. Низька мотивація окремих вчителів до освоєння нових технологій оцінювання.

43. Перевантаження вчителів іншими обов'язками, що заважає якісно проводити оцінювання.

44. Недосконалість системи підвищення кваліфікації вчителів з питань оцінювання.

Фінансові ресурси:

45. Брак коштів для забезпечення шкіл комп'ютерним обладнанням та програмними засобами.

46. Відсутність належного фінансування для створення комплексної системи оцінювання.

47. Недостатність фінансування для підготовки та закупівлі різноманітних контрольних матеріалів.

Технічні ресурси:

48. Застаріле програмне забезпечення та відсутність якісних комп'ютерних програм для тестування.

49. Недостатня кількість комп'ютерних класів і цифрових пристроїв для організації контролю.

50. Неналежний стан мультимедійного обладнання в закладах загальної середньої освіти для візуалізації завдань.

Ці проблеми відображають різні аспекти контролю, перевірки та оцінювання навчальних досягнень і можуть слугувати орієнтиром для вдосконалення системи в українських закладах загальної середньої освіти.

Розглянемо, як педагоги визначили ті чи інші проблеми контролю, перевірки та оцінювання знань учнів як найбільш гострі:

1. Суб'єктивність в оцінюванні – 75% педагогів визначили б цю проблему як гостру.
2. Відсутність чітких критеріїв оцінювання – 65% педагогів.
3. Недостатнє використання тестових технологій – 60% педагогів.
4. Велике навантаження під час перевірки письмових робіт – 55% педагогів.
5. Низька мотивація учнів до навчання через недосконалу систему оцінювання – 50% педагогів.
6. Нестача методичної підготовки щодо сучасних форм контролю – 50% педагогів.
7. Недостатнє залучення учнів до оцінювання (самооцінювання) – 47.5% педагогів.
8. Невідповідність форм контролю сучасним вимогам – 42.5% педагогів.
9. Неefективне поєднання різних форм контролю – 37.5% педагогів.
10. Відсутність системи зворотного зв'язку в оцінюванні – 35% педагогів.
11. Нерівномірне оцінювання різних видів діяльності учнів – 30% педагогів.
12. Некоректне використання результатів оцінювання – 30% педагогів.
13. Відсутність належного методичного забезпечення – 25% педагогів.
14. Недосконалість системи підготовки контрольних матеріалів – 25% педагогів.

15. Вплив стереотипів вчителів на оцінювання учнів – 20% педагогів.
16. Неефективна система обліку результатів оцінювання – 15% педагогів.
17. Недостатнє використання ІКТ для оцінювання – 15% педагогів.
18. Недосконалість методик оцінювання компетентностей – 15% педагогів.
19. Обмежені можливості індивідуалізації оцінювання – 10% педагогів.
20. Неготовність частини вчителів до змін в оцінюванні – 10% педагогів.

Інші проблеми (низький рівень залучення батьків, психоемоційний вплив оцінювання, академічна доброчесність системи оцінювання тощо) як найбільш гострі визначили менше 10% педагогів.

Цей розподіл демонструє, що найбільш поширеними і актуальними проблемами, на думку значної частини педагогів, є суб'єктивізм, відсутність чітких критеріїв, недостатнє використання сучасних форм контролю та велике навантаження. Водночас технічні та фінансові проблеми оцінюються як менш гострі більшістю вчителів.

Проведене дослідження дозволило виявити низку актуальних проблем контролю, перевірки та оцінювання знань учнів у закладах загальної середньої освіти в Україні, що потребують нагального вирішення.

Отже, для вдосконалення системи контролю, перевірки та оцінювання знань учнів в українських закладах загальної середньої освіти потрібно:

1. Розробити чіткі, зрозумілі та уніфіковані критерії оцінювання різних видів навчальної діяльності учнів.
2. Активно впроваджувати інноваційні форми контролю та оцінювання, зокрема тестові технології, із залученням ІКТ.
3. Оптимізувати навантаження на вчителів шляхом автоматизації процесів перевірки та обліку результатів контролю.
4. Підвищити мотивацію учнів через впровадження формативного оцінювання та створення системи зворотного зв'язку.
5. Посилити методичну підготовку педагогів із питань сучасного контролю та оцінювання навчальних досягнень.

6. Забезпечити ефективне поєднання різних форм і видів контролю на основі науково обґрунтованого підходу.

7. Розширити практику залучення учнів до процесу оцінювання, зокрема самооцінювання та взаємооцінювання.

8. Створити науково-методичний супровід та забезпечити регулярне оновлення фонду контрольних матеріалів.

Комплексна реалізація зазначених заходів сприятиме підвищенню об'єктивності, прозорості та ефективності системи контролю і оцінювання знань учнів у закладах загальної середньої освіти України.

2.2. Програма з удосконалення системи контролю, перевірки та оцінювання знань учнів в Україні

Система контролю, перевірки та оцінювання навчальних досягнень учнів є ключовим елементом освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти. Саме від ефективності цієї системи значною мірою залежить якість засвоєння учнями знань, формування в них необхідних компетентностей та мотивація до подальшого навчання.

Нині в Україні система контролю та оцінювання знань учнів потребує вдосконалення з огляду на виявлені проблеми:

- Суб'єктивізм в оцінюванні через відсутність чітких і уніфікованих критеріїв.
- Переважне застосування традиційних форм контролю без належного використання інноваційних підходів.
- Невідповідність окремих форм оцінювання сучасним вимогам компетентнісної освіти.
- Недостатня підготовка педагогічних кадрів щодо застосування новітніх методик контролю та оцінювання.

- Відсутність автоматизованих засобів обліку й аналізу результатів контролю.
- Низька мотивація до навчання та активності учнів через недосконалість оцінювання.

Існуючі проблеми суттєво знижують якість освітнього процесу, ефективність формування ключових компетентностей учнів та відповідність системи оцінювання новим освітнім стандартам.

Тому нагальною потребою є реформування системи контролю, перевірки та оцінювання знань учнів шляхом розроблення й упровадження комплексної програми заходів, що охоплюватиме різні рівні освітнього середовища.

Основна мета програми полягає у підвищенні ефективності, об'єктивності та прозорості процесів контролю й оцінювання навчальних досягнень учнів через застосування сучасних підходів, форм і технологій.

Реалізація програми передбачає заходи нормативного, організаційного, методичного, технічного та кадрового рівнів і має забезпечити:

- Запровадження чітких критеріїв і процедур оцінювання всіх видів навчальної діяльності учнів.
- Широке впровадження інноваційних форм контролю й оцінювання, зокрема тестових, із залученням інформаційно-комунікаційних технологій.
- Створення дієвого методичного забезпечення та ресурсної бази для ефективного оцінювання.
- Підготовку та підвищення кваліфікації педагогічних кадрів у сфері сучасних підходів до контролю та оцінювання.
- Запровадження практик самооцінювання та взаємооцінювання учнями навчальних досягнень.
- Забезпечення об'єктивності, прозорості й зрозумілості механізмів оцінювання для всіх учасників освітнього процесу.
- Створення належної технічної інфраструктури для автоматизації процесів контролю й обліку результатів оцінювання.

Комплексна реалізація зазначених у програмі заходів надасть потужний імпульс модернізації контрольної-оцінювальної системи, підвищенню якості національної освіти й належній підготовці конкурентоспроможних випускників шкіл.

Програма вдосконалення системи контролю, перевірки та оцінювання знань учнів у закладах загальної середньої освіти України

Мета програми: Підвищити ефективність, об'єктивність та прозорість процесів контролю, перевірки та оцінювання навчальних досягнень учнів.

Завдання програми:

1. Уніфікувати критерії оцінювання різних видів навчальної діяльності.
2. Впровадити сучасні форми та інструменти контролю й оцінювання.
3. Оптимізувати навантаження на вчителів під час контрольних заходів.
4. Підвищити мотивацію учнів до навчання через удосконалення оцінювання.
5. Покращити методичну підготовку педагогів з питань контролю та оцінювання.
6. Забезпечити ефективне поєднання різних форм контролю.
7. Залучити учнів до процесів оцінювання через самооцінювання та взаємооцінювання.
8. Створити науково-методичне підґрунтя та забезпечити оновлення фонду контрольних матеріалів.

Заходи програми:

1. Розробка уніфікованих критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів.
 - Створення робочих груп із залученням педагогів, науковців, методистів.
 - Розроблення чітких рівнів досягнень для різних видів навчальної діяльності.

- Підготовка методичних рекомендацій щодо застосування критеріїв.

2. Впровадження інноваційних форм контролю та оцінювання.

- Розширення використання тестових технологій контролю та комп'ютерного оцінювання.

- Запровадження формативного оцінювання на всіх етапах навчання.

- Використання портфоліо для демонстрації практичних досягнень учнів.

3. Оптимізація навантаження на вчителів.

- Автоматизація процесів перевірки та збору результатів контролю.

- Створення програмного забезпечення для аналізу результатів оцінювання.

- Розподіл функцій оцінювання між вчителями, учнями та батьками.

4. Підвищення мотивації учнів.

- Створення дієвої системи зворотного зв'язку в процесі оцінювання.

- Залучення учнів до розроблення критеріїв та процедур оцінювання.

- Запровадження заохочувальних механізмів за високі досягнення.

5. Підвищення кваліфікації педагогів.

- Розроблення програм підвищення кваліфікації з питань контролю та оцінювання.

- Проведення семінарів, тренінгів, вебінарів з обміну досвідом.

- Створення онлайн-курсів та відеоматеріалів з питань оцінювання.

6. Науково обґрунтоване поєднання форм контролю.

- Визначення оптимальних циклів і періодичності різних видів контролю.

- Узгодження підходів до оцінювання на різних рівнях освіти.

- Координація дій усіх учасників освітнього процесу.

7. Залучення учнів до оцінювання.

- Навчання методикам самооцінювання та взаємооцінювання.

- Створення умов для демонстрації учнями результатів самооцінки.

- Визнання самооцінки та взаємооцінки як складових остаточної оцінки.

8. Забезпечення якості контрольних матеріалів.

- Формування банку сертифікованих контрольних завдань і тестів.
- Регулярне оновлення та експертиза матеріалів.
- Створення методичних рекомендацій з використання матеріалів.

Очікувані результати:

- Підвищення об'єктивності та прозорості процесів оцінювання навчальних досягнень учнів.
- Поліпшення мотивації та активності учнів у навчальній діяльності.
- Оптимізація навантаження на вчителів в аспекті контролю й оцінювання.
- Впровадження комплексної системи контролю та оцінювання відповідно до сучасних вимог.
- Підвищення якості освітнього процесу в цілому.

Програма охоплює комплекс заходів на різних рівнях – нормативному, організаційному, навчально-методичному, технічному та кадровому, що забезпечить системний підхід до вдосконалення процесів контролю, перевірки та оцінювання знань учнів.

Очікувані результати:

Учасники тренінгу оновлять та поглиблюють знання щодо сучасних підходів до контролю та оцінювання знань учнів, опанують методики формативного, підсумкового й тестового оцінювання, навчатимуться розробляти якісні контрольні завдання та залучати учнів до оцінювання, ознайомляться з технологіями автоматизованого оцінювання та зможуть ефективно впроваджувати набуті знання і навички у професійній діяльності.

Висновки

Контроль знань в навчальному процесі визначається як система заходів, спрямованих на перевірку та оцінку рівня засвоєння учнями навчального матеріалу. Сутність цього процесу полягає у виявленні та оцінці здатності учнів засвоювати, розуміти та використовувати набуті знання та навички.

Контроль знань допомагає вчителям та учням визначити рівень досягнень у навчанні, виявити успіхи та слабкі місця. За допомогою контролю знань стимулюється активна навчальна діяльність учнів, адже знання, що будуть перевірятися, зазвичай привертають більше уваги. Результати контролю дають змогу вчителям адаптувати свої методи навчання, наголошуючи на тих аспектах матеріалу, які виявилися складними для учнів. Контроль знань дозволяє визначити ефективність різних методів та підходів у викладанні, що допомагає вчителям у вдосконаленні своєї роботи. Ефективний контроль знань підготовлює учнів до зовнішніх іспитів та оцінювань, що є важливим етапом у навчальному процесі. Отже, контроль знань в навчальному процесі відіграє ключову роль у сприянні якісному засвоєнню навчального матеріалу, мотивації учнів та підвищенні ефективності навчання.

У результаті аналізу було виявлено різноманіття видів та форм контролю знань учнів. Основні категорії включають поточний, тематичний, підсумковий, індивідуальний, груповий, фронтальний, комбінований, самоконтроль та взаємоконтроль. Кожен з цих методів має свою унікальну специфіку застосування, сприяючи ефективному визначенню рівня освоєння навчального матеріалу та відповідності до стандартів. Грамотне використання цих форм контролю сприяє покращенню якості навчального процесу та забезпеченню успішної адаптації учнів. Враховуючи індивідуальні потреби та можливості кожного учня, педагоги можуть відбирати оптимальні методи контролю для досягнення найкращих результатів та розвитку навчальних здібностей.

Проведене дослідження продемонструвало, що проблема контролю, перевірки та оцінювання знань учнів у закладах загальної середньої освіти в

Україні є актуальною та потребує невідкладного вирішення. Було виявлено численні проблеми та виклики, пов'язані з цим процесом, зокрема: 1. Відсутність чітких та уніфікованих критеріїв оцінювання різних видів навчальної діяльності учнів. 2. Надмірна суб'єктивність в оцінюванні навчальних досягнень учнів. 3. Недостатнє використання інноваційних форм контролю та оцінювання, зокрема тестових технологій. 4. Низька мотивація учнів до навчання через недосконалу систему оцінювання. 5. Нестача методичної підготовки педагогів щодо сучасних підходів до контролю та оцінювання знань. 6. Неєфективне поєднання різних форм контролю та відсутність науково обґрунтованого підходу. 7. Недостатнє залучення учнів до процесу оцінювання, зокрема самооцінювання та взаємооцінювання. 8. Відсутність належного науково-методичного супроводу та регулярного оновлення фонду контрольних матеріалів.

Для вирішення цих проблем необхідно вжити комплексних заходів, зокрема: розробити чіткі критерії оцінювання різних видів навчальної діяльності учнів; активно впроваджувати інноваційні форми контролю та оцінювання, такі як тестові технології з використанням ІКТ; оптимізувати навантаження на вчителів шляхом автоматизації процесів перевірки та обліку результатів; забезпечити ефективне поєднання різних форм контролю на основі науково обґрунтованого підходу; підвищити мотивацію учнів через впровадження формативного оцінювання та створення системи зворотного зв'язку; посилити методичну підготовку педагогів з питань сучасного контролю та оцінювання; розширити практику залучення учнів до оцінювання через самооцінювання та взаємооцінювання; створити науково-методичний супровід та забезпечити регулярне оновлення контрольних матеріалів.

Реалізація цих заходів сприятиме підвищенню об'єктивності, прозорості та ефективності системи контролю й оцінювання знань учнів у закладах загальної середньої освіти України, що, в свою чергу, позитивно позначиться на якості освітнього процесу та рівні сформованості компетентностей випускників шкіл.

Програма з удосконалення системи контролю, перевірки та оцінювання знань учнів є комплексним підходом до модернізації контрольної-оцінювальної системи в закладах загальної середньої освіти. Вона спрямована на підвищення ефективності, об'єктивності та прозорості процесів оцінювання навчальних досягнень учнів відповідно до сучасних вимог і тенденцій у галузі освіти.

Програма передбачає низку заходів на різних рівнях: нормативному, організаційному, методичному, технічному та кадровому. Зокрема, планується уніфікація критеріїв оцінювання, широке впровадження інноваційних форм контролю й оцінювання, створення методичного забезпечення та ресурсної бази, підготовка та підвищення кваліфікації педагогічних кадрів, залучення учнів до процесів самооцінювання та взаємооцінювання, автоматизація процесів контролю та аналізу результатів.

Реалізація програми має забезпечити об'єктивність, прозорість і зрозумілість механізмів оцінювання для всіх учасників освітнього процесу, оптимізувати навантаження на вчителів, підвищити мотивацію учнів до навчання та загалом покращити якість освітнього процесу.

Наводиться також приклад тренінгу для підвищення кваліфікації педагогів з питань контролю та оцінювання, що охоплює вивчення сучасних підходів, методів, інструментів та технологій оцінювання.

Загалом, програма є комплексним і системним підходом до вдосконалення процесів контролю, перевірки та оцінювання знань учнів, що має на меті модернізацію системи оцінювання відповідно до новітніх освітніх стандартів та належну підготовку конкурентоспроможних випускників закладів загальної середньої освіти.

РЕЗЮМЕ

У сучасних умовах, вимоги суспільства до рівня сформованості компетентностей учнів, що навчаються у закладах загальної середньої освіти продовжують зростати. Питання контролю, перевірки та оцінювання їхніх знань стає надзвичайно актуальним. Враховуючи це, для написання курсової роботи була обрана тема "Проблеми контролю, перевірки та оцінювання знань учнів та шляхи їх розв'язання".

У **першому** розділі роботи висвітлено сутність контролю, його функції та значення в освітньому процесі. Шляхом аналізу педагогічної літератури та методичних рекомендацій розкрито різні види та форми контролю.

У **другому** розділі розглянуто основні вимоги та умови контролю та оцінювання знань учнів, а також недоліки сучасної системи. Проведено опитування серед педагогів з метою виявлення існуючих труднощів в об'єктивному оцінюванні знань, умінь та навичок учнів. На основі результатів опитування сформовано приклад програми з удосконалення системи контролю та оцінювання.

Курсова робота складається зі вступу, двох розділів та висновків. Обсяг роботи становить 28 сторінок. У списку використаної літератури зазначено 32 джерела.

Ключові слова: контроль знань, перевірка, оцінювання, форми контролю, проблеми контролю.

RESUME

Nowadays, society's demands for the level of competence formation of students studying in institutions of secondary education continue growing. The problem of control, verification and assessment of their knowledge becomes extremely relevant. Taking it into account, the topic "Problems of control, verification and assessment of students' knowledge and ways to solve them" was chosen for writing the term paper.

The first chapter of the work highlights the essence of control, its functions and significance in the educational process. Through the analysis of pedagogical literature and methodical recommendations, various types and forms of control were revealed.

The second chapter examines the main requirements and conditions for monitoring and evaluating students' knowledge, as well as the drawbacks of the modern system. A survey was conducted among teachers in order to identify existing difficulties in the objective assessment of students' knowledge, abilities and skills. Based on the results of the survey, an example of a program for improving the control and evaluation system was created.

The course work consists of an introduction, two sections and conclusions. The volume of work is 28 pages. There are 32 sources in the list of references.

Key words: knowledge control, verification, evaluation, forms of control, control problems.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про освіту: Закон України від 5 вер. 2017 № 2145-VIII. Вилучено із: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
2. Булах І. (2015) Основи педагогічного оцінювання. Частина 1. Теорія: Навчально-методичні та інформаційно-довідкові матеріали для педагогічних працівників. К.: Майстер-клас.
3. Щетина, Т. П. (2009). Оцінювання результатів навчання молодших школярів як організаційно-педагогічна проблема. *Педагогічний альманах*. (34), 100-106.
4. Павлова, С. О. (2021). Оцінювання навчальних досягнень молодших школярів у контексті модернізації змісту освіти. *Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Психолого-педагогічні науки*. (2), 130-134
5. Науменко, С. (2014). Система та методи оцінювання компетентностей учнів. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету ім. П. Г. Тичини*. (51), 72–79.
6. Шукалова, О. С. (2011). Розвиток пізнавального інтересу молодших школярів в умовах контролю та оцінювання навчальної діяльності. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Психологія*. (1065), 164-168.
7. Панчук, О. П. (2005). Методологічні основи контролю навчальних досягнень учнів загальноосвітньої школи. *Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія №13. Проблеми трудової та професійної підготовки: Зб. Наукових праць*. К.: НПУ імені М.П.Драгоманова. (1), 120-129
8. Савченко, О. Я. (2019). Початкова школа в контексті ідей Нової української школи. *Рідна школа*. (1-2), 3–8.

9. Терещук, А. (2017). Формувальне оцінювання результатів навчання в проектно-технологічній діяльності учнів у закладах середньої освіти. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи.* (2), 141-146.

10. Про затвердження методичних рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів першого класу у Новій українській школі: Наказ МОН України від 20.08.2018 № 924. Вилучено із: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/924.pdf>

11. Фідкевич, О. Л. (2019). Нова українська школа: теорія і практика формуального оцінювання у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти. Київ : Генеза.

12. Щербак, О. І. (2014). Теорія і практика оцінювання навчальних досягнень : навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ : Лілея-НВ.

13. Кабан, Л. В. (2019). Формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів у новій українській школі. *Народна освіта.* (1), 88-95.

14. Кухар, Л.О., Сергієнко, В.П. (ред.) (2010). Конструювання тестів. Луцьк.

15. Предик, А. (2007). Шкільна оцінка як засіб стимулювання пізнавальної діяльності учнів початкової школи. *Вісник Луган. нац. пед. ун-ту ім. Т. Шевченка.* (12), 17–24.

16. Полякова, О. (2020). Реалізація компетентнісного підходу в оцінювальній діяльності вчителя початкових класів. *Рідна школа.* (11), 69-72.

17. Андрійчук, О. І. (2019). Система педагогічного оцінювання навчальних досягнень учнів. *Вісник Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка.* (48), 93-96.

18. Савченко, О. Я., Бібік, Н. М., Онопрієнко, О. В. (ред) (2012). Дидактико-методичне забезпечення контролю та оцінювання навчальних досягнень школярів на засадах компетентнісного підходу. К. : Педагогічна думка.

19. Дичківська, І.М. (2014). Інноваційні педагогічні технології. К. : Академвидав.

20. Загвоздкін, В.К. (2014). Портфель індивідуальних навчальних досягнень – щось більше, ніж просто альтернативний спосіб оцінки. *Шкільні технології*. (3), 32-36.
21. Канівець, Т. М. (2012). Основи педагогічного оцінювання. Ніжин : Видавець ПП Лисенко М.
22. Дем'яненко, О.О. (2018). Про методи оцінювання навчальних досягнень школярів з літератури і тести навчального призначення. *Зарубіжна література*. (9), 12-14.
23. Онопрієнко, О. В. (2016). Формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів: сутність і методика здійснення. *Український педагогічний журнал*. (4), 36-42.
24. Морзе, Н. В. (2018). Формувальне оцінювання: від теорії до практики. (6), 45–57.
25. Основи педагогічного оцінювання. Частина 2. Практика: Навчально-методичні та інформаційно-довідкові матеріали для педагогічних працівників (2005). К.: Майстер-клас.
26. Вілмут, Дж., Булах, І. Є., Мруга, М. Р. (2017). Оцінювання для навчання: навч. посіб. К. : Майстер-клас.
27. Дем'яненко, О. О. (2012). Тестові завдання та їх використання на уроках *Всесвітня література*. (10), 54-55.
28. Крат, Н.В. Оцінювання в умовах особистісного і компетентнісного навчання. Вилучено із <http://nvkrat.ho.ua/html/science.html>
29. Лутченко, Л.І. (2012). Основи педагогічного оцінювання. Кіровоград: Лисенко В.Ф.
30. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. (2016) Київ: МОН України.
31. Орієнтовні вимоги до контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи: Додаток до наказу МОН України від 19.08.2016 №1009 Вилучено із:

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/pochatkova/vymogy-do-kontorlyu-ta-otsinyuvannya.pdf>

32. Формувальне оцінювання в освітньому процесі початкової школи. (2018). Харків : Друкарня Мадрид.